

Revisionsrapport

Översiktlig granskning av Socialnämndens arbete med flyktingmottagande

---

Habo kommun

Inger Kullberg

Certifierad kommunal revisor

Johan Bokinge

Certifierad kommunal revisor

Översiktlig granskning av Flyktingmottagande i Habo kommun

Sammanfattning

Fr o m 1 december 2010 kommer det att ske förändringar när det gäller ansvarsfördelningen för flyktingmottagande. Arbetsförmedlingarna kommer att ta ett större ansvar men kommunerna kommer även fortsättningsvis ansvara för stora delar av flyktingverksamheten.

Med utgångspunkt från vår granskning vill vi speciellt lyfta fram följande;

- Det är viktigt att socialnämnden följer upp all verksamhet på ett strukturerat sätt. När det gäller flyktingverksamheten har nämnden inte följt upp verksamheten på ett strukturerat sätt. Vi rekommenderar socialnämnden att fastställa tydliga former för uppföljning.
- Redovisningen av inkomster och utgifter för flyktingverksamheten bör ske med utgångspunkt från den så kallade matchningsprincipen. För flyktingverksamheten innebär det framförallt att ersättningarna från staten för flyktingmottagandet ska periodiseras.

Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Habo kommun har PwC genomfört en kartläggning av Socialnämndens verksamhet avseende flyktingmottagande.

Habo kommun har i flera år haft ett avtal med länsstyrelsen att ta emot 30 flyktingar per år. För detta har kommunen ersatts från staten.

Från 1 december 2010 kommer ansvaret för flyktingmottagandet att förändras och staten kommer att, genom arbetsförmedlingen, få ett större ansvar och kommunen därmed ett mindre.

Flyktingmottagandets organisation och arbetsätt

Ansvaret för flyktingmottagandet åligger socialnämnden i Habo, och det är socialförvaltningens individ- och familjeomsorg som har det praktiska ansvaret för verksamheten. Det finns en tjänst som flyktingsamordnare. I Jönköpings län finns ett nätverk för flyktingsamordnare, de träffas fyra gånger varje år för erfarenhetsutbyte och fortbildning.

De 30 flyktingar som kommunen enligt avtalet åttaigt sig, har inte uppfylls. Mottagandet har varit betydligt lägre:

2007	20
2008	27
2009	10
2010	8 (tom oktober)

Anledningen till att man tagit emot så få är i huvudsak bristen på bostäder. Flyktingmottagaren har varje månad kontakt med det kommunala bostadsföretaget, och samarbetet fungerar bra, men bristen på bostäder kvarstår.

Då en nyanländ flykting ska placeras i en kommun föregås det av en kontakt från Migrationsverket. De flyktingar som inte är nyanlända, de flyktingar som varit i Sverige i väntan på asyl kommer till kommunen antingen från ett anläggningsboende eller bosätter de sig i kommunen genom bosättning hos släktingar eller vänner. Bosättning kan också ske genom att de kommer från annan kommun så kallade sekundärflyktingar. De flyktingar som kommer direkt till kommunen kallas för kvotflyktingar, det vill säga, de kommer från hopsamlingsläger i krigshärjade länder. Den första kontakten med kvotflyktingarna är när flyktingsamordnaren möter dem på flygplatsen. De flesta flyktingar kommer från anläggningsboende och anländer med tåg eller bil och möts vid stationen.

Flyktingsamordnaren möter upp på flygplatsen då de kommer till Sverige. En utredning ska genomföras, det är en mängd frågeställningar som ska gås igenom och informeras om för att etableringen i Sverige ska fungera. Det finns en checklista som innehåller de olika momenten som ska göras, tex anmälan till folkbokföring, barnomsorg, bostadsbidrag, hälsoundersökning etc. Dessutom ska personen få information om det svenska samhället.

Introduktionstiden är ankomståret plus tre år. Habo kommun betalar inte ut introduktionsersättning. Istället beviljas försörjningsstöd under introduktionsperioden om flyktingen inte kan försörja sig själv. Detta försörjningsstöd bokförs på kontot för flyktingverksamhet och där fanns det 44 personer bokförda i oktober.

För varje person, både barn och vuxna, upprättas en individuell introduktionsplan, som ligger till grund för mottagandets alla aspekter.

Introduktionsplaner för vuxna upprättas i samarbete med arbetsförmedlingen och för barn upprättas de tillsammans med skolan.

En del av introduktionen är att läsa svenska SFI (svenska för invandrare), Habo har avtal med Jönköpings kommun, så studierna sker där på halvtid. Den andra halvtiden ska om möjligt fyllas med en yrkespraktik där möjlighet ges att prata svenska. Det är svårt att hitta lämpliga praktikplatser, i dagläget konkurrerar de med behovet av praktikplatser för arbetslösa.

Det finns inga krav på uppföljning av hur lång tid det tar att integreras i samhället eller hur lång tid det tar att bli självförsörjande. Eftersom verksamheten omfattar förhållandevis få personer har flyktingsamordnaren överblick och kunskap om detta. Kunskapen är inte sammanställd och

systematiserad. Någon gång årligen rapportera flyktingsamordnaren muntligt till nämnden. I tertiärrapporterna rapporteras statistik kring antal mottagna etc till nämnden.

Framtiden

Från den 1 december 2010 gäller nya regler för flyktingmottagandet. Arbetsförmedlingen kommer att få ett samordnat ansvar för etableringsinsatserna. Syftet är att påskynda och underlätta etableringen i arbets- och samhällslivet.

En ny ersättning införs och den administreras av arbetsförmedlingen, ersättningen utgår från en etableringsplan som förutom språkstudier och arbetspraktik omfattar samhällsorientering.

Kommunerna kommer framöver att ha ansvar för svenskundervisningen, bostadsförsörjning och insatser för barn inom skola och förskola. Det kommer också att åligga kommunerna att erbjuda varje nyanländ minst 60 timmars samhällsorientering. För de personer som har nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan och därmed är förhindrade att delta i etableringsinsatser på minst 25% har kommunerna även framöver helt ansvar. För de flyktingar som anlänt före den 1 december gäller tidigare regler.

Ansvaret för samhällsinformationen har socialnämnden upphandlat av SFI i Jönköping. I övrigt har man inte för avsikt att omedelbart göra några förändringar av verksamheten med anledning av det nya regelverket.

Kommunerna kommer även framöver att få statsbidrag för sina insatser.

Statsbidrag

Allmänt

Till och med juni 2007 stöttade Integrationsverket kommunernas insatser för nyanlända flyktingar. Migrationsverket och länsstyrelserna tog sedan över ansvaret.

Länsstyrelserna ska verka för att kommunerna tar emot flyktingar samt se till att de får en bra introduktion i det svenska samhället. Det är länsstyrelsen i respektive län som förhandlar med kommunerna om mottagande och introduktion.

Migrationsverket har bl a till uppgift att, efter förslag från länsstyrelsen, träffa överenskommelser med kommuner om mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd.

Statliga ersättningar för flyktingmottagande

Kommunerna kan få olika typer av ersättningar med anledning av flyktingverksamheten. Följande ersättningar är aktuella t o m 30 november 2010.

Grundersättning	Grundersättning betalas till de kommuner som har en överenskommelse med Migrationsverket om att ta emot flyktingar. För 2010 är ersättningen 562 800 kr. Ersättningen är oberoende av kommunens storlek och antalet mottagna flyktingar.
Schablonersättning	Schablonersättningen betalas ut per mottagen flykting under förutsättning att kommunen fastställer en skriftlig introduktionsplan. Ersättningen ska täcka kostnader för individens introduktion i samhället vilket i genomsnitt beräknas ta tre och ett halvt år. Utbetalningen görs var tredje månad under två års tid. Ersättningens storlek beror på flyktingens ålder. <ul style="list-style-type: none"> • Ca 115 000 kr för barn under 16 år • Ca 190 000 kr för personer mellan 16 och 64 år • Ca 70 000 kr för personer från 65 år och uppåt
Ersättning för särskilda kostnader för äldre, sjuka eller funktionshindrade	Kommunen kan efter särskild ansökan få ersättning för kostnader avseende färdtjänst och lönekostnader inom kommunen för att ge stöd och hjälp i boendet. Förutsättningarna är bl a arbetsoförmåga hos flyktingen.
Extra ersättning	Ersättning som avser att stimulera kommunerna att arbeta för att påskynda flyktingars etablering på arbetsmarknaden. Ersättning utgår med 10 tusen kr per mottagen flykting. <p>Ytterligare 20 tusen kr per flykting betalas ut för varje person mellan 18 och 65 år som inom 12 månader från mottagningsdatumet har</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Haft arbetspraktik eller arbete i minst fem månader på halvtid eller mer eller • Uppnått minst betyget Godkänt i svenska för invandrare (SFI)
Ersättning för betydande extraordinära kostnader	<p>Ersättning kan sökas för betydande extraordinära kostnader för flyktingmottagande som inte täcks av andra ersättningar. Ersättningarna kan vara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individbaserade eller • Strukturella <p>Ersättningarna kan även avse bidrag till att täcka kostnader för organiserad flytt.</p>

Tabell 1. I tabell 1 redogörs för de statliga ersättningarna för flyktingar som kan betals ut till kommuner.

Habo kommuns hantering av ersättningar för flyktingverksamheten

I Habo kommun har alla ersättningar för flyktingverksamheten i sin helhet tillförts socialnämnden. Sedan 2002 intäktsförs ersättningarna enligt kontantprincipen, det vill säga ersättningarna intäktsförs i sin helhet på det år som utbetalningen skett.

I tabellen nedan redovisas ersättningsbeloppen för perioden 2007 till 2010.

Typ av ersättning/år	2007	2008	2009	2010
Grundersättning	535	544	568	563
Schablonersättning	1886	1555	3260	1860
Ersättning för särskilda kostnader för äldre, sjuka eller funktionshindrade	357	27*	587**	***
Extra ersättning	60	190	250	10
Ersättning för betydande extraordinära kostnader	0	0	0	0

Tabell 2. I tabellen visas Habo kommuns ersättningar för flyktingar under perioden 2007 till 2010.

*Utbetalt 2010

** Sökt ännu ej utbetalt
 ***Söks 2011

I tabellen nedan visas de ekonomiska resultaten för flyktingverksamheten under perioden 2007 – 2009.

(Belopp i tkr)	2007	2008	2009
Intäkter	2 491	2 558	3 887
Kostnader	2 384	1 856	3 192
Netto	107	702	695

Tabell 3. I tabellen redovisas utfallen för kommunen flyktingverksamhet under åren 2007 till 2009.

Med utgångspunkt från uppgifterna i tabell 3 kan konstateras att överskotten för flyktingverksamheten har varit 1 504 tkr för perioden 2007 till 2009. Det går dock inte med utgångspunkt från uppgifterna i tabellen uttala sig om kommunens totala nettokostnad för flyktingverksamheten eftersom kommunen har använt en kontantredovisningsmodell.

Inkomsterna för flyktingverksamheten bör redovisningsmässigt fördelas över den tidsperiod för vilka de är avsedda.

Johan Bokinge
 Projektledare